

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JULIANE KOKOTT
esitatud 3. aprillil 2014¹

Kohtuasi C-37/13 PNexans SA

ja
Nexans France SAS
versus

Euroopa Komisjon

Apellatsioonkaebus — Konkurents — Määrus (EÜ) nr 1/2003 — Haldusmenetlus —
Etteteatamata kontrollimine — Kontrollimise määramise otsus — Põhjendamiskohustus —
Geograafiline ulatus — Konkurentsieeskirjade ülemaailmse ulatusega rikkumise kahtlus —
Komisjoni pädevus kontrollida äridokumente, mis puudutavad tehinguid väljaspool
Euroopa Majanduspiirkonda

I. Sissejuhatus

1. Kui Euroopa Komisjoni inspektorid – enamasti varastel hommikutundidel – ette teatamata ettevõtja ukse taha ilmuvad ja soovivad ettevõtja ruumides nn *dawn raid*'ide käigus läbiotsimise korraldada, et teha kindlaks, kas ettevõtja on seotud konkurentsivastase tegevusega, on ehmatav tavaliselt suur.
2. Selleks et kaitsta sellises olukorras olevaid ettevõtjaid ebaoproportsionaalse või suisa omavolilise tegevuse eest nende ruumides, tagada nende kaitseõigused ja selgitada neile samal ajal nende koostöökohustuse ulatust, on liidu õiguses ette nähtud teatavad menetluslikud tagatised. Eelkõige peab kontrolliotsus, mille alusel komisjoni inspektorid tegutsema asuvad, olema nõuetekohaselt põhjendatud.
3. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse selliste kontrolliotsuste põhjendamisele esitatavaid õiguslikke nõudeid veelgi täpsustada. Seejuures on huvi keskmes seni veel vähe käsitletud aspekt – komisjoni uuritava konkurentsieeskirjade rikkumise geograafiline piiritlemine.
4. Kui täpselt peab komisjon menetluse algusjärgus määratlema asjakohase geograafilise turu? Kas kontrolliotsuses tuleb märkida, kas ja mil määral peab ettevõtja võimaldama komisjoni inspektoritel tutvuda äridokumentidega, mis puudutavad tehinguid *väljaspool* Euroopa siseturgu? Need on peamised õigusküsimused, mis vajavad käesolevas apellatsioonimenetluses selgitamist.
5. Kõnealused küsimused kerkivad seoses kõrgepingekaablite ja nendega seotud materjali osas kahtlustatud kartellikokkuleppega, mille suhtes algatas komisjon mõne aasta eest uurimise ja korraldas 2009. aasta alguses etteteatamata kontrollimise, eelkõige Prantsusmaal ettevõtja Nexans juures. Seal tutvus komisjon ka paljude äridokumentidega, mis käsitlesid elektrikaablite projekte väljaspool Euroopat asuvatel turgudel. Sisuliselt vaidlevad menetlusosalised nüüd selle üle, kas kontrolliotsuse põhjendus andis selliseks tegevuseks piisavalt alust.

¹ — Algkeel: saksa.

6. Käesolevas kohtuasjas tehtav Euroopa Kohtu otsus on olulise tähtsusega komisjoni tulevase halduspraktika seisukohast.

II. Õiguslik raamistik

7. Käesoleva kohtuasja esmase õiguse raamistiku määravad kindlaks esiteks EÜ artikkel 81 (nüüd ELTL artikkel 101) ja teiseks EÜ artikkel 253 (nüüd ELTL artikli 296 teine lõik).² Teisest õigusest on lisaks asjakohane määruse (EÜ) nr 1/2003³ artikkel 20.

8. Määruse nr 1/2003 artikkel 20 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Komisjon võib käesoleva määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks korraldada ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste puhul kogu vajaliku kontrolli.

[...]

4. Ettevõtjad ja ettevõtjate ühendid peavad alluma komisjoni otsusega määratud kontrollimisele. Otsuses täpsustatakse kontrollimise objekt ja eesmärk, määratakse selle alguskuupäev ning märgitakse artiklites 23 ja 24 ette nähtud sanktsioonid ja õigus otsuste läbivaatamisele Euroopa Kohtus. Komisjon teeb sellised otsused pärast konsulteerimist konkurentsiasutusega selles liikmesriigis, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse.”

9. Lisaks sellele on asjakohane määruse nr 1/2003 artikkel 4, mis on sõnastatud järgmiselt:

„[EÜ] artiklite 81 ja 82 kohaldamisel on komisjonil käesolevas määruses sätestatud volitused.”

III. Vaidluse taust

A. Asjaolud ja haldusmenetlus

10. Esimese kohtuastme menetluses hagejad ja nüüd apellandid Nexans SA ja talle 100% kuuluv tütarettevõtja Nexans France SAS on kaks Prantsuse äriühingut, kes tegutsevad elektriabliite sektoris.

11. Komisjon määras 9. jaanuari 2009. aasta otsusega K (2009) 92/1 Nexansi ja kõikide tema poolt otse või kaudselt kontrollitavate ettevõtjate suhtes kontrollimise vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikele 4 (edaspidi „kontrolliotsus”).

12. Kontrolliotsuse artikkel 1 sätestab muu hulgas:

„Nexans [...] ja kõik tema poolt otse või kaudselt kontrollitavad ettevõtjad, seal hulgas Nexans France [...] on käesolevaga kohustatud alluma kontrollimisele seoses [tema] (nende) võimaliku osalemisega [EÜ ...] artikliga 81 vastuolus olevates konkurentsivastastes kokkulepetes ja/või kooskõlastatud tegevustes, mis puudutavad elektriabliite ja nendega seotud materjali tarnimist, kaasa arvatud muu hulgas veealused kõrgepinge elektriabliid ja teatavatel juhtudel maa-alused kõrgepinge elektriabliid, ning mis seisnevad kooskõlastatud pakkumuste esitamises hankemenetlustes, klientide jagamises ja nende toodete tarnimist puudutava tundliku äriteabe ebaseaduslikus vahetamises.”

2 — Asjakohane on ainult enne Lissaboni lepingu jõustumist kehtinud õiguslik olukord, kuna vaidlusalune kontrolliotsus võeti vastu ja täideti enne 1. detsembril 2009.

3 — Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) (edaspidi „määrus nr 1/2003”).

13. Kontrolliotsuse põhjendused olid järgmised:

„Komisjon on saanud informatsiooni, et elektrikaablite tarnijad, sealhulgas ka käesoleva otsuse adressaadid, osalevat või olevat osalenud kokkulepetes ja/või kooskõlastatud tegevustes, mis puudutavad elektrikaablite ja nendega seotud materjali tarnimist, kaasa arvatud muu hulgas veealused kõrgepinge elektrikaablid ja teatavatel juhtudel maa-alused kõrgepinge elektrikaablid, ning mis seisnevad kooskõlastatud pakkumuste esitamises hankemenetlustes, klientide jagamises ja nende toodete tarnimist puudutava tundliku äriteabe ebaseaduslikus vahetamises.

[...]

Vastavalt komisjonile laekunud teabele on need kokkulepped ja/või kooskõlastatud tegevused [...], mida on rakendatud vähemalt alates aastast 2001, jõus veel ka käesoleval ajal. [... Neil] on tõenäoliselt ülemaailmne ulatus.

Kui selgub, et need väited on põhjendatud, kujutavad eespool kirjeldatud kokkulepped ja/või kooskõlastatud tegevused endast [EÜ] artikli 81 väga raskeid rikkumisi.

Selleks et komisjon saaks teha kindlaks kõik asjaolud seoses eeldatavate kokkulepete ja kooskõlastatud tegevustega ning konteksti, milles need on aset leidnud, tuleb läbi viia kontrollimine vastavalt määruse nr 1/2003 artiklile 20.

[...]”

14. Nimetatud kontrollimise viisid 28.–30. jaanuaril 2009 ja 3. veebruaril 2009 Nexans France'i ruumides läbi komisjoni inspektorid koos Autorité de la concurrence'iga (Prantsusmaa konkurentsiasutus). Pärast kontrolliotsuse eelnevat teatavakstegemist kontrollisid ja kopeerisid komisjoni inspektorid paljusid dokumente ja küsitlesid Nexans France'i töötajaid, et saada sel moel täpsemaid selgitusi teatavate äridokumentide kohta.

B. Menetlus esimeses kohtuastmes

15. Nexans ja Nexans France taotlesid esimeses kohtuastmes Üldkohtult tühistamishagi abil õiguskaitset kontrolliotsuse ja kahe komisjoni inspektorite poolt kontrollimise raames koostatud akti vastu.

16. Viidatud hagi alusel tühistas Üldkohus 14. novembri 2012. aasta otsusega⁴ kontrolliotsuse osas, milles see puudutab muid elektrikaableid kui vee- ja maa-alused kõrgepingekaablid ning nende muude kaablitega seotud materjale, ning jättis hagi ülejäänud osas rahuldamata.⁵

17. Nexansi ja Nexans France'i kohtukulud jäeti nende endi kanda ning neilt mõisteti välja pool komisjoni kohtukuludest. Pool komisjoni kohtukuludest jäeti seevastu komisjoni enda kanda.⁶

4 — Kohtuotsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon (T-135/09, EU:T:2012:596), edaspidi ka „vaidlustatud kohtuotsus” või „Üldkohtu otsus”.

5 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punktid 1 ja 2.

6 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punktid 3 ja 4.

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

18. Nexans ja Nexans France esitasid 24. jaanuaril 2013 (edaspidi ka „apellandid”) Üldkohtu otsuse peale ühiselt apellatsioonkaebuse. Apellatsioonkaebuse esemeks on esiteks vaidlustatud kohtuotsuse see osa, millega Üldkohus jättis nimetatud äriühingute tühistamishagi seoses kontrolliotsuse geograafilise ulatusega rahuldamata, ja teiseks Üldkohtu otsus kohtukulude kohta.

19. Apellandid paluvad Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles sellega jäeti rahuldamata esimese väite teine osa, mille kohaselt on kontrolliotsuse geograafiline ulatus liiga lai ja liiga ebatäpne;
- Euroopa Kohtu käsutuses oleva teabe alusel tühistada kontrolliotsus osas, milles selle geograafiline ulatus on liiga lai, ebapiisavalt põhjendatud ja liiga ebatäpne, või teise võimalusena saata asi tagasi Üldkohtule uue otsuse tegemiseks kooskõlas Euroopa Kohtu õigusliku hinnanguga;
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles Nexansi kohtukulud jäeti tema enda kanda ja temalt mõisteti välja pool komisjoni kohtukuludest, ning mõista Üldkohtu menetluses kantud Nexansi kohtukulud asjakohases summas välja komisjonilt;
- mõista kõik käesolevas menetluses kantavad Nexansi kohtukulud välja komisjonilt.

20. Komisjon palub:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja apellantidelt.

21. Euroopa Kohtus toimus apellatsioonkaebuse asjas kirjalik menetlus ja 26. veebruaril 2014 kohtuistung.

V. Hinnang apellatsioonkaebuse väidetele

22. Nexans ja Nexans France ei tõstata apellatsioonkaebuses enam kõiki teemasid, mis olid esimese kohtuastme menetluse esemeks. Õiguslik arutelu piirdub apellatsioonimenetluses pigem kontrolliotsuse geograafilise ulatusega, kontrolliotsuse ese – konkurentsieeskirjade väidetava rikkumisega hõlmatud toodete laad – ei ole seevastu enam asjakohane. Menetluse esemeks ei ole enam ka komisjoni inspektorite kontrollimise käigus koostatud muud aktid, mille peale esitasid Nexans ja Nexans France hagi esimeses kohtuastmes.

23. Apellandid heidavad Üldkohtule sisuliselt ette, et Üldkohus keeldus alusetult tühistamast kontrolliotsust selle geograafilise ulatuse osas (apellatsioonkaebuse esimene väide). Lisaks väidavad nad, et Üldkohtu otsus kohtukulude kohta esimese kohtuastme menetluses ei ole asjakohane (apellatsioonkaebuse teine väide).

A. Apellatsioonkaebuse esimene väide: geograafilise ulatusega seotud nõuded kontrolliotsusele ja selle kohtulikule kontrollile

24. Esimene väide puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punkte 95–100 ja koosneb kahest osast. Esiteks väidavad apellandid, et kontrolliotsuse geograafilise ulatusega seoses on rikutud põhjendamisnõudeid (vt selle kohta allpool punkt 1). Teiseks väidavad nad, et Üldkohus ei hinnanud küllaldaselt, kas komisjonil oli piisavalt alust, et kahtlustada „töenäoliselt ülemaailmse ulatusega” konkurentsieeskirjade rikkumist (vt allpool punkt 2).

1. Põhjendamisnõuded (apellatsioonkaebuse esimese väite esimene osa)

25. Esimese väite esimese osaga heidavad apellandid Üldkohtule ette, et esiteks ei olnud Üldkohtu otsus kontrolliotsuse geograafilise ulatuse osas piisavalt põhjendatud (vt selle kohta allpool punkti 1 alapunkt a) ja teiseks ei esitanud Üldkohus piisavalt rangeid nõudeid komisjoni kontrolliotsuse põhjendusele (vt selle kohta allpool punkti 1 alapunkt b).

26. Kuigi viidatud etteheited on omavahel paratamatult seotud, puudutavad need siiski erinevaid õigusprobleeme – esimene Üldkohtu väidetavat vorminõude rikkumist ja teine Üldkohtu väidetavat materiaalõigusnormi väära kohaldamist – ja seetõttu tuleb neid hinnata eraldi. Õigusnormi võimalik väär kohaldamine kontrolliotsuse põhjendatuse kontrollimisel ei vii kindlasti vältimatult järelatuseni, et Üldkohtu otsus ei ole piisavalt põhjendatud või vastupidi.

a) Üldkohtu otsuse väidetav puudulik põhjendus (esimene etteheide)

27. Apellandid väidavad esiteks, et vaidlustatud kohtuotsuse põhjendustes ei ole piisavalt selgitatud, kuidas jõudis Üldkohus järelatuseni, et komisjon on viitega väidetavate kokkulepete ja/või kooskõlastatud tegevuste „töenäoliselt ülemaailmsele ulatusele” määratlenud piisavalt üksikasjalikult kahtlustatava kartellikokkuleppe geograafilise ulatuse.

28. Esimese astme kohtuotsuste nõuetele vastava põhjendamise kohustus tuleneb Euroopa Kohtu põhikirja artiklist 36 koosmõjus artikli 53 esimese lõiguga ning nähtub ka Üldkohtu kodukorra artiklist 81.

29. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tähenda see põhjendamiskohustus, et Üldkohus peaks esitama ammendava ja üksikasjaliku ülevaate menetluse poolte kõikidest arutluskäikudest; seega võib põhjendus olla tuletatav, tingimusel et see võimaldab huvitatud isikutel aru saada põhjustest, miks Üldkohus nende argumentidega ei nõustunud, ning et Euroopa Kohtul on piisavalt andmeid oma kontrolli teostamiseks.⁷ Kokkuvõttes on oluline, et Üldkohus oleks piisavalt käsitletud kõiki poolte nõudeid ja kostjaks oleva liidu institutsiooni vaidlusosaluse õigusaktiga seotud väidetavaid rikkumisi.⁸

30. Tuleb möönda, et komisjoni uuritud konkurentsieeskirjade väidetava rikkumise geograafilist ulatust on vaidlustatud kohtuotsuses käsitletud võrdlemisi lühidalt, nimelt on Üldkohus seda küsimust sisuliselt hinnanud vaid kohtuotsuse kolmes punktis.⁹

7 — Kohtuotsused FIAMM jt vs. nõukogu ja komisjon (C-120/06 P ja C-121/06 P, EU:C:2008:476, punkt 96), Edwin vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (C-263/09 P, EU:C:2011:452, punkt 64) ja Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu (C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 82).

8 — Selle kohta kohtuotsused Moritz vs. komisjon (C-68/91 P, EU:C:1992:531, punktid 26 ja 37–39), Acerinox vs. komisjon (C-57/02 P, EU:C:2005:453, punktid 36 ja 37), komisjon vs. Greencore (C-123/03 P, EU:C:2004:783, punktid 40 ja 41), France Télécom vs. komisjon (C-202/07 P, EU:C:2009:214, punkt 41), Komninou jt vs. komisjon (C-167/06 P, EU:C:2007:633, punkt 22) ja Mindo vs. komisjon (C-652/11 P, EU:C:2013:229, punkt 41).

9 — Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 97–99.

31. Siiski tuleb arvestada, et ka Nexansi ja Nexans France'i poolt esimeses kohtuastmes esitatud selgituste rõhuasetus ei olnud sugugi uuritud kokkulepete ja tegevuste „tõenäoliselt ülemaailmsel ulatusel”.¹⁰ Nexans ja Nexans France ei keskendunud esimeses kohtuastmes geograafilisele ulatusele, vaid komisjoni kontrolli esemele, see tähendab kontrollimisega hõlmatud toodetele. Väited, mis nad Üldkohtule esitasid, olid seotud peamiselt sellega.

32. Seega ei saa apellandid nüüd Euroopa Kohtu menetluses Üldkohtule ette heita, et Üldkohus keskendus oma otsuse põhjendamisel samadele küsimustele.

33. Lõpuks on aga otsustav see, kas hoolimata oma arutluskäigu lühidusest on Üldkohus käsitlenud piisavalt Nexansi ja Nexans France'i väidet konkurentsieeskirjade kahtlustatava rikkumise geograafilise ulatuse piiritlemise kohta, ja kas kohtuotsuse põhjendusest nähtub, miks ei pidanud Üldkohus seda väidet veenvaks.

34. Üldkohus on seda probleemistikku vaidlustatud kohtuotsuses sõnaselgelt käsitleanud. Üldkohus sedastab, et uuritud kokkulepete ja/või tegevuste „tõenäoliselt ülemaailmsele ulatusele” viidates on komisjon „üksikasjalikult kirjeldanud kahtlustatud kartellikokkuleppe rakendusala”. Üldkohus leiab, et „kontrolliotsuse täpsust seoses komisjoni kahtlustatud võimalike konkurentsioiguse rikkumiste geograafilise ulatusega tuleb seega pidada piisavaks”.¹¹

35. Lisaks võtab Üldkohus arvesse ka Nexansi ja Nexans France'i väidet, et komisjon ei oleks tohtinud kontrollida dokumente, mis puudutavad väljaspool siseturgu asuvaid kohaliku laadiga geograafilisi turge, jättes täpsustamata põhjused, miks võib kõnealuse ettevõtja tegevus neil turgudel konkurentsi siseturul moonutada.¹² Üldkohus on seisukohal, et komisjon ei või tõepoolest ettevõtja ruumides kontrollimist läbi viia juhul, kui ta kahtlustab sellise kokkuleppe või kooskõlastatud tegevuse olemasolu, mis omab tagajärgi üksnes ühel või mitmel väljaspool siseturgu asuval turul. Siiski leiab Üldkohus, et miski ei takista komisjonil kontrollida neid turge puudutavaid dokumente, et tuvastada tegevusi, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja mille eesmärk või tagajärg on takistada, piirata või moonutada konkurentsi siseturul.¹³

36. Järelikult käsitles Üldkohus Nexansi ja Nexans France'i etteheidet konkurentsieeskirjade kahtlustatava rikkumise geograafilise ulatuse kohta vaidlustatud kohtuotsuses selgelt ja ühemõtteliselt ning selgitas – olgugi et lühidalt –, miks ta ei pidanud seda etteheidet veenvaks.

37. Apellandid võivad sisu osas jääda Üldkohtust erinevale arvamusele. See asjaolu iseenesest ei kujuta endast siiski vaidlustatud kohtuotsuse puudulikku põhjendamist, vaid äärmisel juhul sisulist puudust.¹⁴

38. Lõppkokkuvõttes ei saa vaidlustatud kohtuotsusele seega ette heita puudulikku põhjendatust. Apellatsioonkaebuse esimese väite esimese osa raames esitatud esimene etteheide tuleb tagasi lükata.

39. Kas Üldkohtu järeldused konkurentsieeskirjade väidetava rikkumise geograafilise ulatuse ja kontrolliotsuse põhjendusele esitatavate asjaomaste nõuete kohta on *sisuliselt valed*, tuleb selgitada teise etteheite raames.

10 — Esimeses kohtuastmes käsitleti seda teemat Nexansi ja Nexans France'i hagiavalduse 73 punktist vaid neljas (punktid 37–40) ja nende repliigi 41 punktist vaid kahes (punktid 19 ja 20).

11 — Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 97.

12 — Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 98 ja 99.

13 — Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 99.

14 — Kohtuotsused *Wunenburger vs. komisjon* (C-362/05 P, EU:C:2007:322, punkt 80) ja *Gogos vs. komisjon* (C-583/08 P, EU:C:2010:287, punkt 35).

b) Komisjoni kontrolliotsuse põhjendusele esitatavad nõuded (teine etteheide)

40. Teiseks väidavad apellandid, et Üldkohus ei esitanud piisavalt rangeid nõudeid komisjoni kontrolliotsuse põhjendusele ja rikkus seetõttu liidu õigust. Nende arvates oli komisjoni kontrolliotsuse preambulas esitatud väide, et uuritavad kokkulepped ja/või kooskõlastatud tegevused on „tõenäoliselt ülemaailmse ulatusega”, liiga ebatäpne ja mitmeti mõistetav. Nexans ja Nexans France on seisukohal, et komisjon oleks esiteks pidanud kontrolliotsuses selgelt piiritlema asjakohase geograafilise turu ja teiseks märkima, mil määral olid asjaomase kartelliasja uurimisel olulised kõrgepingekaabliprojektid väljaspool Euroopa Liitu ja/või Euroopa Majanduspiirkonda.

41. Liidu õigusakti põhjendamise kohustus tuleneb EÜ artiklist 253 (nüüd ETLT artikli 296 teine lõik) ja on lisaks sellele sätestatud hea halduse põhimõtte osana ka Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punktis c.

42. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab õigusakti põhjendusest selgelt ja üheselt nähtuma õigusakti vastu võtnud liidu institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab puudutatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja pädeval kohtul kontrolli teostada.¹⁵

43. Komisjoni kontrolliotsuse põhjendamise kohustuse sisu ja ulatus on üksikasjalikumalt sätestatud määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 4 teises lauses. Selle kohaselt tuleb sellises otsuses täpsustada eelkõige kontrollimise ese ja eesmärk. Seeläbi tuleb tagada, et komisjon ei viiks uurimisi läbi ilma konkreetsete kahtlusteta hea õnne peale¹⁶ – see on tava, mille kohta sageli kasutatakse ingliskeelset mõistet *fishing expeditions*.¹⁷

44. Nagu Euroopa Kohus on juba korduvalt otsustanud, kujutab määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 4 teises lauses sätestatud põhjendamise erikohustus endast „põhimõttelise tähtsusega nõuet mitte üksnes selleks, et näidata asjaomaste ettevõtjate ruumides korraldatava uurimise põhjendatust, vaid ka selleks, et ettevõtjatel oleks võimalik mõista oma koostöökohustuse ulatust, säilitades samal ajal oma kaitseõigused”.¹⁸

45. Kas Üldkohus võis neil tingimustel järeldada, et komisjon viide konkurentsieeskirjade väidetava rikkumise „tõenäoliselt ülemaailmsele ulatusele” oli kontrollimise eseme ja eesmärgi piisav täpsustus? Või oleks Üldkohus pidanud nõudma konkreetset teavet asjakohase geograafilise turu ning väljaspool Euroopa Liitu ja Euroopa Majanduspiirkonda teostatavate elektrikaabliprojektide kohta? Peamiselt selle üle vaidlevad pooled käesolevas apellatsioonimenetluses.

i) Asjakohane geograafiline turg

46. Esiteks väidavad apellandid, et Üldkohus oleks pidanud puudusena välja tooma, et komisjon ei esitanud konkreetset teavet oma uurimise geograafilise ulatuse kohta. Nad on seisukohal, et kontrolliotsuses oleks tulnud selgelt märkida, kas asjakohane geograafiline turg hõlmas Euroopa Liitu ja/või Euroopa Majanduspiirkonda.

15 — Kohtuotsused komisjon vs. Sytraval ja Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 63), Bertelsmann ja Sony Corporation of America vs. Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, punkt 166) ja Ziegler vs. komisjon (C-439/11 P, EU:C:2013:513, punkt 115).

16 — Vt selle kohta kohtujurist Mischo ettepanek Hoechst vs. komisjon (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:73, punkt 206) ja minu ettepanek Solvay vs. komisjon (C-109/10 P, EU:C:2011:256, punkt 138).

17 — Samast arusaamast on kantud ka apellantide etteheide, et komisjon on käesoleval juhul kohaldanud „üldist püügimeetodit” (menetluses kasutatud sõnastuse kohaselt *global dragnet approach*).

18 — Kohtuotsused Hoechst vs. komisjon (EU:C:1989:337, punkt 29), Dow Benelux vs. komisjon (85/87, EU:C:1989:379, punktid 8 ja 40), Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon (97/87–99/87, EU:C:1989:380, punktid 26 ja 45) ja Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 47); samamoodi kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punkt 299). Viidatud kohtupraktika käsitleb küll veel määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikele 4 eelnenud sätet, kuid seda saab probleemideta üle kanda hilisemale sättele.

47. Selle kohta tuleb märkida, et põhjenduse nõude hindamisel tuleb arvesse võtta juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ning huvi, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab, selgituste saamiseks. Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna seda, kas akti põhjendused vastavad ELTL artikli 296 nõuetele, tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades.¹⁹

48. Konkreetselt seoses etteteatamata kontrollimisega tuleb arvestada, et see toimub tavaliselt varakult – üldjuhul juba kartelliasja esialgse uurimise käigus. Sel ajal ei saa – isegi arvestades ettevõtjate õigustatud huvi oma kaitseõiguste teostamise vastu – eeldada, et komisjon esitaks oma kontrolliotsuses juba täpse õigusliku hinnangu. On loomulik, et komisjonil ei ole selles menetlusetapis veel konkreetse õigusliku hinnangu andmiseks vajalikku teavet, ning ta peab oma esialgse kahtluse õigsust ja probleemi ulatust kõigepealt kontrollima.²⁰ Seda ei või kontrolliotsuse põhjendusele esitatavate nõuete hindamisel tähelepanuta jätta.²¹

49. Seetõttu ei pea kontrolliotsuses sisalduvad andmed, nagu Euroopa Kohus on juba korduvalt sedastanud, tingimata sisaldama kõnealuse turu täpset piiritlemist, väidetavate rikkumiste täpset õiguslikku kvalifikatsiooni või viidet perioodile, mille jooksul neid rikkumisi toime pandi.²²

50. Vastupidist järeldust ei tulene ka kohtuotsusest *France Télécom vs. komisjon*, millele apellandid olulises osas tuginevad. Selles kohtuotsuses on siiski mitmeti mõistetavalt märgitud, et komisjon peab nimetama „eeldatava asjaomase turu”.²³ Asjaomase kohtuotsuse tähelepanelikul lugemisel ilmneb siiski, et Üldkohus ei esita sellega kontrolliotsuse põhjendusele sugugi suuremaid nõudeid kui Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika. Nagu Üldkohus on nimetatud kohtuotsuse viidatud punktile vahetult eelnenud punktis ise selgitanud, *ei ole* komisjon kohustatud asjaomast turgu täpselt piiritlema.²⁴

51. Apellantide etteheide, et kontrolliotsuses oleks tulnud käesoleval juhul selgelt märkida, kas komisjoni uurimise geograafiline ulatus hõlmab Euroopa Liitu ja/või Euroopa Majanduspiirkonda, ei ole neil asjaoludel põhjendatud. Arvestades komisjoni kontrolliotsuse vastuvõtmise varast aega, ei saanud ega võinud Üldkohus nõuda asjakohase geograafilise turu sedavõrd täpset kirjeldust.

52. Võimalikult täpselt peab komisjon siiski juba kontrolliotsuses märkima, mida otsitakse ja milliste punktidele on uurimine suunatud.²⁵ Teisisõnu peab kontrolliotsuse põhjendustest nähtuma, milliseid kahtlusi kavatseb komisjon kontrollida.²⁶ Seejuures ei ole oluline niivõrd asjakohase turu võimalikult täpne piiritlemine, kuivõrd konkurentsieeskirjade väidetava rikkumise kirjeldamine asjaomastele ettevõtjatele arusaadaval viisil.

53. Käesolevas kohtuasjas vaidlusalune kontrolliotsus vastab neile nõuetele: komisjon märgib otsuse preambulas, et tema kontrollimine hõlmab „kokkuleppeid ja/või kooskõlastatud tegevusi”, mis on „tõenäoliselt ülemaailmse ulatusega” ja puudutavad „elektrikaablite ja nendega seotud materjali tarnimist”. Seega oli kahtlusi, millest komisjon lähtus, kirjeldatud piisavalt selgelt ja arusaadavalt.

19 — Kohtuotsused komisjon vs. Sytraval ja Brink's France (EU:C:1998:154, punkt 63), Bertelsmann ja Sony Corporation of America vs. Impala (EU:C:2008:392, punkt 166) ja Ziegler vs. komisjon (EU:C:2013:513, punkt 116).

20 — Selle kohta kohtuotsus *National Panasonic vs. komisjon* (EU:C:1980:169, punkt 21) ning kohtujurist Mischo ettepanek *Hoechst vs. komisjon* (EU:C:1989:73, punkt 174), lisaks minu ettepanek *Solvay vs. komisjon* (EU:C:2011:256, punkt 143).

21 — Samamoodi – seoses tuvastamisega, kas on rikutud EÜ artiklit 81 või 82 – kohtujurist Mischo ettepanek *Hoechst vs. komisjon* (EU:C:1989:73, punkt 176) ning minu ettepanek *Solvay vs. komisjon* (EU:C:2011:256, punkt 144).

22 — Kohtuotsused *Hoechst vs. komisjon* (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 41), *Dow Benelux vs. komisjon* (85/87, EU:C:1989:379, punkt 10), *Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon* (97/87–99/87, EU:C:1989:380, punkt 45) ja *Roquette Frères* (C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 82).

23 — Kohtuotsus *France Télécom vs. komisjon* (T-340/04, EU:T:2007:81, punkt 52).

24 — Kohtuotsus *France Télécom vs. komisjon* (EU:T:2007:81, punkt 51).

25 — Kohtuotsus *Roquette Frères* (EU:C:2002:603, punkt 83).

26 — Kohtuotsused *Hoechst vs. komisjon* (EU:C:1989:337, punkt 41), *Dow Benelux vs. komisjon* (EU:C:1989:379, punkt 9) ja *Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon* (EU:C:1989:380, punkt 45); vt ka minu ettepanek *Solvay vs. komisjon* (EU:C:2011:256, punkt 138).

54. Eeskätt selgitab viide „ülemaailmsele” ulatusele ühemõtteliselt, milline on komisjoni uuritava konkurentsieeskirjade väidetava rikkumise geograafiline ulatus. Ei saa eitada, et viitega „ülemaailmsele” ulatusele peeti silmas ka Euroopa siseturgu.

55. Asjaolu, et komisjon lisas sellele viitele sõna „tõenäoliselt”, ei kahanda iseenesest tema avalduse selgust, vaid näitab pigem, et tegemist oli komisjoni esialgse hinnanguga, kuna komisjon pidi sel ajal paratamatult tuginema esialgsele kahtlusele ega saanud veel lähtuda põhjalikult tuvastatud asjaoludest ja kõikide menetlusosaliste argumentidest.

56. Nexans ja Nexans France võisid seega raskusteta aru saada, millise kahtlusega oli komisjoni määratud etteteatamata kontrollimise puhul tegemist, nii et nad said selle põhjal ette valmistada oma kaitsestrategia ja täita oma koostöökohustust.

57. Järelikult ei saa nõustuda apellantide väitega, et Üldkohus ei võtnud asjakohase geograafilise turu osas arvesse kontrolliotsuse põhjendusele esitatavaid nõudeid.

ii) Väljaspool Euroopa siseturgu teostatavaid elektrikaabliprojekte puudutavate äridokumentide asjakohasus

58. Kontrollida tuleb apellantide teist etteheidet, mille kohaselt oleks Üldkohus pidanud nõudma, et kontrolliotsuse põhjendus sisaldaks täpsemaid andmeid inspektorite uuritavate äridokumentide kohta. Eelkõige leiavad Nexans ja Nexans France, et komisjon oleks pidanud põhjendama, miks on äridokumendid, mis puudutavad elektrikaabliprojekte väljaspool Euroopa Liitu ja/või Euroopa Majanduspiirkonda, tema uurimiseks vajalikud, ja miks tuleb need inspektoritele esitada.

59. Kahtlemata järeldub nõudest kaitsta asjaomaseid ettevõtjaid omavolilise ja ebaproportsionaalse tegevuse²⁷ eest nende ruumides ning tagada nende kaitseõigused, et komisjon ei pea kontrolliotsuse põhjenduses mitte üksnes võimalikult täpselt viitama sellele, mida otsitakse, ja neile punktidele, millele uurimine on suunatud, vaid peab ka täpsustama, millised on konkreetsel juhul liidu uurijate volitused.²⁸

60. Minu arvates ei tähenda see kõik siiski, et komisjon peaks oma kontrolliotsuses nii-öelda igaks juhuks üksikasjalikult märkima, milliste äridokumentidega võivad tema inspektorid tutvuda ja millistega mitte. Kontrolliotsuse põhjenduses sellise teabe esitamise kohustus on välistatud kahel põhjusel.

61. Esiteks näeb väljakujunenud kohtupraktika ette, et komisjon ei pea etteteatamata kontrollimise puhul piirduma ainult nende dokumentidega tutvumisega, mida ta oskab eelnevalt täpselt nimetada. Selline piirang muudaks kasutuks tema õiguse saada ligipääs sellistele dokumentidele või toimetutele. Pigem tähendab komisjoni õigus teha etteteatamata kontrollid, et tal on eeskätt ka õigus otsida mitmesuguseid teabeallikaid, mis ei ole veel teada või mis ei ole täielikult kindlaks tehtud.²⁹ Vastupidi apellantide seisukohale ei saa selliste äridokumentide otsimist lükata hilisemale ajahetkele või korraldada määruse nr 1/2003 artikli 18 kohase teabenõudega, sest kartelliasjades tuleb alati arvestada võimalusega, et asjaomased ettevõtjad kõrvaldavad neid süüstavad asitõendid, kui esimese etteteatamata kontrolli üllatusmoment kaob.

27 — Vt selle kohta kohtuotsused *Hoechst vs. komisjon* (EU:C:1989:337, punkt 19), *Dow Benelux vs. komisjon* (EU:C:1989:379, punkt 30) ja kohtuotsus *Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon* (EU:C:1989:380, punkt 16).

28 — Kohtuotsus *Roquette Frères* (EU:C:2002:603, punkt 83).

29 — Kohtuotsus *Roquette Frères* (EU:C:2002:603, punkt 84); vt ka kohtuotsused *Hoechst vs. komisjon* (EU:C:1989:337, punkt 27), *Dow Benelux vs. komisjon* (EU:C:1989:379, punkt 38) ja *Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon* (EU:C:1989:380, punkt 24).

62. Teiseks on ütlematagi selge, et komisjon võib etteteatamata kontrollimise käigus äridokumente otsida ja läbi vaadata vaid juhul, kui need võivad olla asjaomases EÜ artikli 81 või 82 (nüüd ELTL artikkel 101 või 102) kohases menetluses mingil moel asjakohased. Seda seetõttu, et määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 4 kohase kontrollipädevuse eesmärk on võimaldada komisjonil täita oma ülesannet kaitsta konkurentsi siseturul moonutuste eest ja karistada siseturul toime pandud konkurentsieeskirjade rikkumiste eest.³⁰ Sellega kaasnev komisjoni inspektorite pädevuse piiramine uurimise esemega tuleneb juba kartelliasjade uurimise õiguslikust kontekstist ja seda ei ole järelikult vaja kontrolliotsuse põhjenduses sõnaselgelt sätestada. Kontrolliotsuses sellele viitamine oleks nagunii vaid deklaratiivse olemusega.

63. Näib, et apellandid asuvad lõpuks seisukohale, et tutvumine äridokumentidega, mis puudutavad väljaspool Euroopa Liitu ja Euroopa Majanduspiirkonda teostatavaid projekte, ei kuulu üldiselt komisjoni kontrollipädevusse, ja kui komisjon soovib – erandkorras? – selliseid äridokumente kontrollida, vajab see eraldi põhjendamist.

64. Need väited ei leia lähemal uurimisel siiski kinnitust. Ühe võimaluse kohaselt puudub komisjonil vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikele 4 selliste äridokumentide kontrollimise pädevus. Sellisel juhul ei aita puuduvat pädevust omandada ka teatava teabe esitamine kontrolliotsuse põhjenduses. Teise võimaluse kohaselt hõlmab komisjoni kontrollipädevus ka kõnealuseid dokumente. Sellisel juhul ei ole samuti vaja kontrolliotsuses eraldi põhjendada, miks võivad komisjoni inspektorid nende dokumentidega tutvuda. Kummalgi juhul ei ole seega tegelikult üldse tegemist põhjendamisprobleemiga.

65. Just sellistel asjaoludel nagu käesolevas kohtuasjas, kus komisjon uuris ülemaailmset kartellikokkulepet, ei pidanud ta sugugi piirduma ainult nende äridokumentide uurimisega, mis puudutavad elektriabliprojekte Euroopa Liidus ja/või Euroopa Majanduspiirkonnas. Arvestades esialgset kartellikokkuleppe kahtlust, võis komisjon käesoleval juhul pöörata kohe tähelepanu ka kolmandates riikides teostatavatele elektriabliprojektidele. Ilmselt võivad ka selliseid projekte puudutavad dokumendid sisaldada teavet asjaomase kartellikokkuleppe kohta, isegi kui kõnealused projektid iseenesest siseturgu ei mõjuta. Näiteks kui väljaspool Euroopa Liitu ja/või Euroopa Majanduspiirkonda teostatavat projekti puudutavatest äridokumentidest nähtub, et kartellikokkuleppes osalejad jagavad kogu maailmas turge ja väldivad konkurentsi koduturul (nn *stay-at-home agreement*), võib see olla kaudseks tõendiks selle kohta, et kartellikokkuleppe võis kahjustada tõhusat konkurentsi siseturul.

66. Ülemaailmse kartellikokkuleppe puhul võib paljukõneldud „suitsev püstol” peituda ainult neis dokumentides, mis puudutavad kartellikokkuleppes osalevate ettevõtjate teatavaid tehinguid väljaspool Euroopat – näiteks dokumendis, milles ettevõtjad kirjeldavad kogu maailmas teostatavate projektidega seotud konkurentsivastaste kokkulepete sisu, sealhulgas kavandatud tegevust Euroopa siseturul. Ei saa tõemeeli väita, et komisjon ei tohiks selliseid asitõendeid toimikusse lisada. Järelikult ei saa komisjonil keelata otsida selliseid asitõendeid etteteatamata kontrolli käigus, isegi kui nendeks on äridokumentid, mis käsitlevad väidetavalt kartellikokkuleppega seotud tooteid puudutavaid projekte väljaspool Euroopat. Seda möönis kohtuistungil minu järelepärimise peale ka apellantide esindaja.

30 — Vt selle kohta määruse nr 1/2003 põhjendus 24 ja artikkel 4; vt lisaks kohtuotsused *National Panasonic vs. komisjon* (EU:C:1980:169, punkt 20), *AM & S vs. komisjon* (155/79, EU:C:1982:157, punkt 15), *Hoechst vs. komisjon* (EU:C:1989:337, punkt 25), *Dow Benelux vs. komisjon* (EU:C:1989:379, punkt 36), *Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon* (EU:C:1989:380, punkt 22) ja *Roquette Frères* (EU:C:2002:603, punkt 42).

67. Kontrolliotsuse põhjenduses oli tegelikult selgitatud, et komisjon otsib käesoleval juhul tõendeid ka selle kohta, et kahtlustatavas kartellikokkuleppes osalejad on turge kogu maailmas jaganud, sest otsuses oli juttu kahtlusest, et „tõenäoliselt ülemaailmse ulatusega” konkurentsivastastes kokkulepetes ja tegevustes osalejad on elektriabliturul „kliente jaganud”. Kontrolliotsuse preambulast nähtub ka, et komisjoni eesmärk oli „teha kindlaks kõik asjaolud seoses eeldatavate kokkulepete ja kooskõlastatud tegevustega ning kontekst, milles need on aset leidnud”.

68. Eeltoodut arvestades näib mulle, et Nexansi ja Nexans France'i etteheitega, et Üldkohus oleks pidanud esitama kontrolliotsuse põhjendusele selles osas rangemaid nõudeid, ei saa käesoleva kohtuasja kõiki asjaolusid hinnates mingil juhul nõustuda.

69. Vastupidi apellantide seisukohale ei takista sellist uurimist ka rahvusvaheline õigus.³¹ Eeskätt ei saa rääkida territoriaalsuse põhimõtte rikkumisest. Komisjoni läbi otsitud ruumid ja uuritud äridokumentid asusid nimelt liidu territooriumil.

70. Territoriaalsuse põhimõtte kohaselt peab komisjon piirduma ainult sellise ebaseadusliku tegevuse uurimisega, mille eeldatav mõju võib kahjustada konkurentsi siseturul.³² See ei tähenda siiski, et komisjon peaks kontrollimisel piirduma ainult nende äridokumentidega, mis puudutavad kartellikokkuleppes osalejate projekte Euroopa Liidus või Euroopa Majanduspiirkonnas.

71. Nagu juba märgitud, saab järeldusi konkurentsivastase tegevuse kohta, mis võib kahjustada konkurentsi siseturul, teha ka kolmandates riikides teostatavaid kohalikke projekte puudutavate äridokumentide põhjal, näiteks kui need dokumendid sisaldavad teavet ülemaailmse kartellikokkuleppe toimimise kohta või kui asjaomased projektid võivad liidusiseste tehingutega seotuse tõttu omakorda mõjutada siseturgu. Viidatud seos siseturuga on rahvusvahelise õiguse kohaselt piisav, et õigustada komisjoni esialgseid uurimistoiminguid seoses kõnealuste äridokumentidega.

72. Üldkohus märkis järelikult täiesti õigesti, et miski ei takista komisjonil kontrollida väljaspool Euroopat asuvaid turge puudutavaid dokumente, „et tuvastada tegevusi, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja mille eesmärk või tagajärg on takistada, piirata või moonutada konkurentsi [sise]turul”.³³

c) Vahekokkuvõte

73. Lõppkokkuvõttes on apellatsioonkaebuse esimese väite esimene osa seega põhjendamatu.

2. Kontrolliotsuse aluseks olevate kahtluste kohtulik kontroll (apellatsioonkaebuse esimese väite teine osa)

74. Apellatsioonkaebuse esimese väite teise osaga väidavad Nexans ja Nexans France, et Üldkohus rikkus liidu õigust, kuna ta jättis hindamata, kas komisjonil oli piisavalt alust kahtlustada konkurentsieeskirjade ülemaailmse ulatusega rikkumist.

31 — Apellandid lähtuvad rahvusvahelise õigusega seotud kaalutlustest ainult esimese väite teises osas, kuid pean siiski asjakohaseks käsitleda nende asjaomaseid märkusi juba esimese väite esimese osa raames.

32 — Vt selle kohta põhimõttelise tähtsusega Zellstoffi kohtuotsus (kohtuotsus Ahlström Osakeyhtiö jt vs. komisjon, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 ja 125/85–129/85, EU:C:1988:447, punktid 15–17).

33 — Vaidlustatud kohtuotsuse punkti 99 viimane lause.

a) Vastuvõetavus

75. Kõigepealt kerkib küsimus, kas apellatsioonkaebuse esimese väite teises osas esitatud etteheide on üldse vastuvõetav. Tuleb kaaluda, kas apellandid on Euroopa Kohtus kontrolliotsuse kohtuliku kontrolli ulatust kritiseerides esile toonud täiesti uue ja esimeses kohtuastmes esitamata väite õigusnormi rikkumise kohta. Kui see on nii, tuleb apellatsioonkaebuse esimese väite see osa vastuvõetamatuse tõttu omal algatusel tagasi lükata, isegi kui kumbki pool ei ole seda aspekti Euroopa Kohtu menetluses kõne alla võtnud.³⁴

76. Nimelt nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et kui poolel lubatakse esitada esmakordselt Euroopa Kohtus väide, mida ta ei esitanud Üldkohtus, tähendaks see, et tal on õigus Üldkohtus arutatud asjaga võrreldes laiendada kohtuvaidluse ulatust Euroopa Kohtus. Apellatsioonimenetluses piirdub aga Euroopa Kohtu pädevus põhimõtteliselt Üldkohtus arutatud väidetele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega.³⁵

77. Sellest tulenevalt sätestab ka Euroopa Kohtu kodukorra artikli 127 lõige 1 koosmõjus artikli 190 lõikega 1, et menetluse käigus on uute väidete esitamine keelatud, välja arvatud juhul, kui need tuginevad faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

78. Esimeses kohtuastmes käsitlesid Nexans ja Nexans France uurimise eseme geograafilise ulatuse probleemistikku ainult kontrolliotsuse põhjendamise seisukohast, seega komisjoni *vormivea* aspektist.³⁶ Sisuliselt heitsid nad ette, et komisjoni viide konkurentsieeskirjade väidetava rikkumise „tõenäoliselt ülemaailmsele ulatusele” on liiga ebamäärane ega võimalda neil aru saada, milline on kontrollimise täpne maht ja nende koostöökohustuse täpne ulatus.³⁷ Lisaks ei sisalda kontrolliotsus konkreetseid andmeid selle kohta, milliste väljaspool Euroopa Liitu asuvate turgudega seotud konkurentsivastased kokkulepped või tegevused võisid mõjutada siseturgu ja mil viisil need seda tegid.³⁸

79. Üldkohtu menetluses ei pidanud Nexans ja Nexans France seevastu *sisulisest küljest* kordagi küsitavaks, kas on piisavalt alust kahtlustada konkurentsieeskirjade ülemaailmse ulatusega rikkumist. Ka Euroopa Kohtu konkreetse kirjaliku küsimuse peale ei suutnud nad tõendada, et nad on esimeses kohtuastmes midagi niisugust väitnud. Pigem pidi nende esindaja kohtuistungil möönma, et Nexans ja Nexans France ei ole esimese kohtuastme menetluses sellist väidet sõnaselgelt esitanud.

80. Samuti ei ole veenev apellantide suuline argument, et Üldkohtus väitsid nad siiski vähemalt *kaudselt*, et komisjonil ei pruugi olla alust kahtlustada konkurentsieeskirjade ülemaailmse ulatusega rikkumist. On väga ebatõenäoline, et Nexansi ja Nexans France'i käesolevas kohtuasjas esindavad ülimalt spetsialiseerunud advokaadid oleksid esitanud materiaalsoigusliku etteheite kontrolliotsuse sisulise õigsuse kohta nii, et see on peidetud kontrolliotsuse vormilist õiguspärasust käsitletavate selgituste sekka, selle asemel, et esitada see *otseselt*.³⁹ See ei ole usutav ka seda arvesse võttes, et teistsuguses seoses – pidades silmas kontrolliotsuse esemelist kohaldamisala – tuginesid Nexans ja Nexans France sõnaselgelt just sellisele materiaalsoiguslikule etteheitele.⁴⁰

34 — Käesolevas kohtuasjas palus komisjon alles kohtuistungil, et Euroopa Kohus tunnistaks apellatsioonkaebuse esimese väite teise osa vastuvõetamatuks.

35 — Kohtuotsused Dansk Rørindustri jt vs. komisjon (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 165), Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco vs. komisjon (C-628/10 P ja C-14/11 P, EU:C:2012:479, punkt 111) ja Groupe Gascogne vs. komisjon (C-58/12 P, EU:C:2013:770, punkt 35).

36 — Vt esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduse jaotis 3.2.3 (punktid 37–40) pealkirjaga „Overly broad geographic scope”.

37 — Esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduse punktid 39 ja 40.

38 — Esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduse punktid 37 ja 38.

39 — Väljakujunenud kohtupraktika kohta, mille kohaselt tuleb liidu õigusaktide kohtuliku kontrolli puhul eristada vormilist ja sisulist õiguspärasust, vt kohtuotsused komisjon vs. Sytraval ja Brink's France (EU:C:1998:154, punkt 67), Bertelsmann ja Sony Corporation of America vs. Impala (EU:C:2008:392, punkt 181) ja Gascogne Sack Deutschland vs. komisjon (C-40/12 P, EU:C:2013:768, punkt 46).

40 — Vt selle kohta vaidlustatud kohtuotsuse punktid 60–94.

81. Seda arvestades tuleb järeldada, et apellatsioonkaebuse esimese väite teine osa sisaldab uut väidet. See väide ei tugine alles menetluse käigus ilmsiks tulnud õiguslikele või faktilistele asjaoludele ja seda ei saa ka pidada üksnes esimeses kohtuastmes esitatud väidete täienduseks. Pigem kujutab see endast vaidluse eseme laiendamist võrreldes esimese kohtuastme vaidluse esemega ja on seega vastuvõetamatu.

b) Põhjendatus

82. Järgnevalt käsitlen üksnes teise võimalusena lühidalt apellatsioonkaebuse esimese väite teise osa põhjendatust.

83. Nexans ja Nexans France heidavad ette, et Üldkohus ei kontrollinud, kas komisjonil oli kontrolliotsust vastu võttes piisavalt alust kahtlustada konkurentsieeskirjade ülemaailmse ulatusega rikkumist.

84. Selle argumendiga ei saa nõustuda.

85. Kahtlemata kontrollitakse iga kontrolliotsuse puhul tagantjärele kohtulikult, kas komisjoni esmane kahtlus konkurentsieeskirjade raske rikkumise suhtes oli piisavalt põhjendatud ja kontrolliotsuses kindlaks määratud uurimismeetmed seega piisavalt õigustatud.⁴¹ Sellisest tagantjärele kohtulikust kontrollist põhimõtteliselt piisab, et tagada asjaomaste ettevõtjate põhiõiguste asjakohane kaitse.⁴²

86. Tagantjärele kontrollile on iseloomulik, et komisjon peab alles pädeva kohtu menetluses, mitte aga juba oma kontrolliotsuse põhjenduses⁴³ konkreetselt selgitama, millise teabe alusel oli asjaomaste ettevõtjate ruumide läbiotsimine tema arvates õigustatud.⁴⁴

87. Lisaks sellele tugineb liidu kohtute menetlus konkurentsiasjades menetlusõiguste käsutamise põhimõttele.⁴⁵ Kuna Nexans ja Nexans France ei pidanud esimeses kohtuastmes küsitavaks, kas komisjonil on konkurentsieeskirjade ülemaailmse ulatusega rikkumise esialgseks kahtluseks piisavalt alust,⁴⁶ ei olnud Üldkohtul põhjust seda probleemistikku käsitleda. Nexansi ja Nexans France'i väga ebamäärane viide, et väljaspool Euroopat teostatavad konkreetsed elektriakaabliprojektid on puhtalt kohaliku laadiga, ei pidanud Üldkohut küll ajendama selleks, et üldiselt kahelda piisava aluse olemasolus ja uurida omal algatusel täpsemalt seda, kas kahtlustatav kartellikokkulepe kujutab endast ülemaailmse ulatusega rikkumist.

41 — Kohtuotsus Roquette Frères (EU:C:2002:603, punktid 49 ja 50) ning kaudselt kohtuotsus Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon (EU:C:1989:380, punkt 52).

42 — Euroopa Inimõiguste Kohtu 7. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas Smirnov vs. Venemaa (avaldus nr 71362/01, *Recueil des arrêts et décisions* 2007-VII, punkt 45), lisaks 15. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas Harju vs. Soome (avaldus nr 56716/09, punktid 40 ja 44) ja 15. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas Heino vs. Soome (avaldus nr 56720/09, punkt 45).

43 — Vt selle kohta ka kohtuotsus Dalmine vs. komisjon (C-407/04 P, EU:C:2007:53, punkt 60), milles Euroopa Kohus avaldas kartust, et asjaomased ettevõtjad võiksid asitõendeid peita, kui neil oleks võimalik juba uurimise algusjärgus teada saada, milline teave on komisjonil sel ajal olemas.

44 — Selle kohta kohtuotsused Hoechst vs. komisjon (EU:C:1989:337, punkt 41), Dow Benelux vs. komisjon (EU:C:1989:379, punktid 9 ja 15), Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon (EU:C:1989:380, punktid 45 ja 51) ja Roquette Frères (EU:C:2002:603, punktid 60–62).

45 — Konkreetselt menetlusõiguste käsutamise põhimõtte kohta seoses kontrolliotsusega vt kohtuotsus Dow Chemical Ibérica jt vs. komisjon (EU:C:1989:380, punkt 52); üldiselt selle põhimõtte kohta konkurentsioiguses vt kohtuotsused Chalkor vs. komisjon (C-386/10 P, EU:C:2011:815, punktid 64 ja 65) ja Otis jt (C-199/11, EU:C:2012:684, punkt 61, esimene lause) ning minu ettepanek Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco vs. komisjon (EU:C:2012:11, punkt 99) ja minu ettepanek Schindler Holding jt vs. komisjon (C-501/11 P, EU:C:2013:248, punkt 47).

46 — Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 78 ja 79.

88. Vastupidi apellantide arvamusele ei muuda seda ka asjaolu, et etteteatamata kontrollimise puhul on tegemist tõsise sekkumisega, mis leiab aset ettevõtjate ruumides ja millega sekkutakse nende põhiõigustega kaitstud sfääri. Nexansi ja Nexans France'i esindasid nimelt ülimalt spetsialiseerunud advokaadid, kellelt võib eeldada Üldkohtule kõigi vajalike väidete esitamist. Neil asjaoludel võib kohtunik olla kohustatud uurima omal algatusel kaudseid tõendeid äärmisel juhul siis, kui ta teeb tagaseljaotsuse⁴⁷ või kui on tõsiseid põhjusi arvata, et etteteatamata kontrollimine toimub või on toimunud õigusvastaselt. Käesoleval juhul ei olnud aga tegemist kummagi olukorraga.

89. Lõpuks tuleb märkida, et menetlus Euroopa Kohtus on kokkuvõttes kinnitanud, et käesoleval juhul oli komisjonil konkurentsieskirjade ülemaailmse ulatusega rikkumise esialgseks kahtluseks piisavalt alust. Nagu komisjon vastuses apellatsioonkaebusele tsitaatidele tuginedes väitis ja ilma et tema väidet oleks vaidlustatud, olid kontrolliotsuse vastuvõtmise ajal tema käsutuses ühe leebema kohtlemise taotleja suuliseid selgitused, mis sisaldasid konkreetseid tõendeid ülemaailmse kartellikokkuleppe kohta, milles osalejad jagasid muu hulgas omavahel turge ja piirdusid tegevusega koduturul.⁴⁸ Lisaks sai komisjon tugineda oma varasematele kogemustele seoses teiste kartellikokkulepetega, milles osalesid osalt samad ettevõtjad.

90. Neil asjaoludel oli komisjonil õigus otsida etteteatamata kontrollimise käigus tõendeid sellise ülemaailmse ulatusega kartellikokkuleppe olemasolu ja toimimise kohta.⁴⁹

c) Vahekokkuvõtte

91. Kokkuvõttes tuleb apellatsioonkaebuse esimese väite teine osa seega vastuvõetamatuse, igal juhul aga põhjendamatus tõttu tagasi lükata. Seega tuleb apellatsioonkaebuse esimene väide tervikuna tagasi lükata.

B. Apellatsioonkaebuse teine väide: Üldkohtu otsus kohtukulude kohta

92. Apellatsioonkaebuse teise väitega, mis puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punkte 138 ja 139, väidavad apellandid viimaks, et Üldkohtu otsus esimese kohtuastme menetluse kulude kohta on „ilmselgelt põhjendamatu”.

93. Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 teise lõigu kohaselt ei saa apellatsioonkaebuse aluseks olla üksnes Üldkohtu otsus kohtukulude kohta. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tõlgendatakse seda sätet laialt. Seetõttu hõlmab see säte ka selliseid juhtumeid, kui apellant ei vaidlusta mitte üksnes kohtukulude jaotust, vaid ka esimese kohtuastme otsuse muid punkte, ilma et ükski tema väidetest paika peaks.⁵⁰

94. Käesolevas asjas on see nii. Kuna apellantide väidetega ei saa eeltoodud põhjustel nõustuda,⁵¹ ei tule nende väidet Üldkohtu kulude jaotuse kohta edasi uurida.

47 — Sellega on üldjuhul tegemist siis, kui siseriiklikult kohtult taotletakse enne etteteatamata kontrollimist ettevaatusabinõuna sunnimeetmete kohaldamist (määruse nr 1/2003 artikli 20 lõiked 7 ja 8).

48 — Osalt käsitleti kõnealuseid leebema kohtlemise taotleja ütlusi juba Üldkohtus toimunud menetluses.

49 — Apellatsioonkaebuse esimese väite teise osa raames esitatud apellantide argumente rahvusvahelise õiguse kohta käsitlesin juba eespool käesoleva ettepaneku punktides 69–72.

50 — Vt kohtumäärus Roujanski vs. nõukogu (C-253/94 P, EU:C:1995:4, punktid 12–14) ning kohtuotsused Henrichs vs. komisjon (C-396/93 P, EU:C:1995:280, punktid 65 ja 66), komisjon ja Prantsusmaa vs. TFI (C-302/99 P ja C-308/99 P, EU:C:2001:408, punkt 31), Tralli vs. EKP (C-301/02 P, EU:C:2005:306, punkt 88) ja Gualteri vs. komisjon (C-485/08 P, EU:C:2010:188, punkt 111).

51 — Vt selle kohta minu märkused apellatsioonkaebuse esimese väite kohta eespool käesoleva ettepaneku punktides 24–86.

95. Üksnes terviklikkuse huvides lisan, et Üldkohtul on oma kodukorra artikli 87 lõike 3 esimese lõigu kohaselt kohtukulude jaotamisel lai kaalutusõigus, mida ta ei ole käesoleval juhul ületanud. Nexans ja Nexans France vaidlustasid esimeses kohtuastmes mitmesuguste õiguslike aspektide alusel kolm komisjoni akti. Nende nõuded rahuldati osaliselt ainult ühe akti – kontrolliotsuse – osas. Seda arvestades on minu arvates igati põhjendatud, et Üldkohus jättis Nexansi ja Nexans France'i kohtukulud nende enda kanda ning mõistis neilt välja poole komisjoni kohtukuludest.

96. Järelikult tuleb apellatsioonkaebuse teine väide vastuvõetamatusena, igal juhul aga põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

VI. Kohtukulud

97. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotamise.

98. Kodukorra artikli 138 lõigetest 1 ja 2 koosmõjus artikli 184 lõikega 1 nähtub, et kohtuvaidluse kaotanud pool on kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud; kui kaotanud poolel on mitu isikut, otsustab Euroopa Kohus kohtukulud jagada. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellandid on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista apellantidelt. Kohtukulud tuleb välja mõista solidaarselt, kuna apellandid esitasid apellatsioonkaebuse ühiselt.⁵²

VII. Ettepanek

99. Tuginedes eelnevale, teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada järgmise otsuse:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.
2. Mõista kohtukulud solidaarselt välja apellantidelt.

52 — Kohtuotsus Akzo Nobel Chemicals ja Akros Chemicals vs. komisjon jt (C-550/07 P, EU:C:2010:512, punkt 123); samamoodi kohtuotsus D ja Rootsi vs. nõukogu (C-122/99 P ja C-125/99 P, EU:C:2001:304, punkt 65); viimati nimetatud kohtuasjas esitasid D ja Rootsi Kuningriik koguni eraldi apellatsioonkaebused, kuid kohtukulud mõisteti neilt siiski välja solidaarselt.